

✽ دۇنيادا ئەۋلادتىن - ئەۋلادقا مىراس قېلىۋاتقان جاھاندارچىلىق دەستۇرى

✽ كىشىلىك ھاياتتىكى توققۇز ئۆتەندە بىر مۇرۇم بىر غەلبە قىلىشنىڭ

ئەمەلىي تەكتىكىسى

ھېكمەتلىك ھايات

كىشىلىك ھاياتتىكى توققۇز ئۆتەك ۋە ياشلار ئەستە تۇتۇشقا

ئېگىشلىك تۇقسان توققۇز نەسىھەت

ئامېلىل بېكرىت (ئامېرىكا)

مىللەتلەر نەشرىياتى

بېيجىڭ

ئامبىل بېكېرت (ئامېرىكا)

ھېكمەتلىك ھايات

تەرجىمە قىلغۇچىلار: سېيىت تىلىۋالدى
پەرھات مۇھەممەت

مىللەتلەر نەشرىياتى

责任编辑：热沙来提·阿不拉
责任校对：海仁沙·肉孜

图书在版编目(CIP)数据

生存红宝书/(美)贝利特著;廖小微汉译;色伊提
维译. — 北京:民族出版社,2006.3
ISBN 7-105-07585-6

I. 生... II. ①贝...②廖...③色... III. 人生哲学
—通俗读物—维吾尔语(中国少数民族语言)
IV. B821-49

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第022131号

出版发行：民族出版社 <http://www.e56.com.cn>
社址：北京市和平里北街14号 邮编：100013
电话：010-64290862（维文室）
印刷：北京迪鑫印刷厂
版次：2006年3月第1版 2006年3月北京第1次印刷
开本：850毫米×1168毫米
印张：7.75
印数：0001-3000册
定 价：12.50元

خەنزۇچە نەشرىگە كىرىش سۆز

كەسكىن رىقابەتكە ئونغان، كۆرى بۇمۇب ئاجقۇچە تۇرلۇك - بۇمەن ئۆرگىرىپ
بۇرسىدىن بۇۋەسىكى جەمئىيەتتىمىز دە ياشلارنىڭ جەمئىيەتتە يۇب نىرەت ئۇرۇپ
جاھاندا راجىنىق قىلمىغى قىيىلىسىپ كەنى. ئۇلارنىڭ نىرەت ئىنىنىڭ نىسى ئۇرۇپ
مۇۋەپپەقىيەت قارىنىپ كەمال نىسى نىسى مۇسكۇلغا ئىلاندى.

بۇ رادى سە تۇجۇن! نىكى - نە كىدىن ئالغاندا، باشلار جاھاننىڭ ئەنى - نەلىنى،
نىرىكىنىڭ نىسى - جىسى دىگەندەك جۇسەنمەي بۇرۇۋىدۇ؛ جاھاندا راجىنىق
قانىۋىدەت ۋە مىرالىرىدى جەۋە نىسى قىلىۋاتىدۇ. جەمئىيەتنىكى مۇرەككەب ئۆرگىرىپ،
باشلارنىڭ نەسەۋۇرۇپىدىكىدىن ھالقىپ كەنى. سۇكا، ئۆرگىرىپ جان ۋە بەنەنىڭ بۇ
جەمئىيەتتە بۇت نىرەت بۇرۇپ تۇجۇن، كىنات كۆرۈپ كىرى كىنەرنىڭ قاندى ۋە ئۇسۇل -
چارىلەرنى ئۆگىنىپ ئىشلىتىپ، نىكى - نىكى كۈچ ۋە ئەقىل - پاراسەت جۇغلاسا بىرەر
كىلىدۇ. سۇنداق قىلغاندىلا ئاندى كىنىلىك ھايات مۇساپىسىدىكى ئەگرى - بوقايلقۇلارنى
ئاراننىپ، نەۋدە مەغلۇبىيەتتىن ساقلايدىلى بولىدۇ. ئامىل نىكىرىنىڭ «ئىكەننىڭ
ھانات» نامى بۇ كىناتى نىرگە بۇ جەھەتتە ئۆمۈرلۈك نەپ نىرىدىن ناخسى كىناتىپۇر.

نامىرىنىڭ داڭلىق بىداگۇگىك ۋە مۇۋەپپەقىيەت ئۇسۇلى ئامىل بىكىرىپ،
باشلارنىڭ ئۇسۇل نىسى ۋە نەرسىلىنىشىگە رۇر نۇھىمىلەرنى قوسقان؛ ئامىل
نىكىرىنىڭ بىكىرىلىرى كىيىنكىگە، جەھەتتە نەسەرلەرنى قالدۇرغان بولغاچقا، ھازىرقى
رەئال مائارىپى ئۇنىڭ مائارىپىدىن قىممەتلىك ئۇرۇقلارنى ئالغان.

مەن ئامىل بىكىرىنىڭ نۇرغۇن ئەسەرلىرىنى ئۆگىنىپ ئاساسىدا، ئۇنىڭ باشلارنىڭ
نەرسىلىنىشى جۇسۇسىدىكى ئىلھامەتتىن بىكىرىلىرى، كىنىلىك ھانات نەرسىلىرى ۋە
ساۋاۋىتىرىدىن توفىق بولغۇز نەسەبەتنى تەكۈنلەپ، ئۇنىڭغا بولغان بولغۇز ھىكمەتنىڭ
ھىكايىسى كىرىتىۋېتىش ئارقىلىق، ئامىلنىڭ كىلىنىڭ ئىدىيىسى بولغۇزەنلەگە نىرەت
بولىدۇ.

بىر ھەممىدىن ئالدىن بىلگۈچى ئىدۇنغا ئەمەس، بەلكى ئاددىي كىشىلەر. شۇڭا گانگىز ۋە ئىدىيە، ئۆمىدىسىزلىدىن، كىشىلىك ھابىسنىڭ بىز كۈچا دوۋمۇنىدا قاپاققا مەكسىمىنى بىلەنمەي سەمىرەت ۋە ئىدىيە جەننىمىز بولىدۇ. رۇلمەت قارغۇنىدا بەمىرىگەن بۇنداق چاغلاردا بۇلدا 'ئادەم ئوقۇن ئۆز كاتلىسىغا ئانسا، بەمىسەر نەفدىنىڭ ئىسكەنجىسىدىن ئەنەدى غۇنۇلماي. ئاخىرى ئۆزىنىڭ باسلىقى ۋە ۋاقىسى بىھۇدە ئىسرا قىلىپ تۇرىدۇ. دىمەكچىمەنكى. باۋادا بۇ كىشى ئوقۇت ئافىكىر ئۇنىڭدىكى ئوقۇت ئوقۇتۇر بەسبەت گونا كۈنكىكى قۇنۇت بۇنۇرى بەنمەكچى بولغان ئىشنىڭدىن ئىسارە بەرگەندەك. گانگىز ۋە ئالغان رۇھىگىز ئەسلىنى ئىزىپ، نەفدىنىڭ ئۆزىگە ئەندۇ.

كىشىلىكى بەزى ھىكەيە، ئىشنى ئىدىيەدە، ئۇنىڭدىكى بەزى قىلىپتەر جۇددى خىسابتە مەزىنىسى قىلىنغان گونا گەمەك كۆرۈنىمۇ. لېكىن ئالدىنقىلارنىڭ ئەھىل-يارلىقى بىلەن تۇتۇرۇلغان بۇ نەخىسە ۋە قىلىپتەر بىر ئوچۇق ئۆز رۇھى ئەنەدى ئوقۇمىدىغان ئەنگۈسەردۇر. قىسقىسى. بىر ئاسۇ ھىكەيەدە سۆزلەنگەن قىلىپتەن خىس مەنىسىدىن خۇسنىپ ۋە ئولۇق تىگىنەپ، ئۇنىڭدىكى ئۇسۇل، ئاكىلىك ۋە ماھارەتنى ئەھىل ئاندىلىن ئىسكىرلا، كىشىلىك ھىباب مۇناسىڭىز دە ئەگىرى. بوقاي بولارنى تارزاقى ئىسىپ، بىھۇدە ئۆكۈسۈشۈن ۋە مەغلۇبىيەتنى ساقلىتىلىشىم: مۇرەككەپ خەمىيەنە مەرمۇب، ئۆت ئىرەپ تۇرۇپ، ئوسۇنسىز ئالغا ئىنگىزىپتەنمەس.

قەدىرنىڭ ئۆكۈشۈم: سىلەرنىڭ مەركۈز كىتابى ئۆزلەنگەن بەسبەنلەرنىڭ ئىلغامى ۋە نازدىمى بىلەن ئۆز كەسپىڭلاردا سىلنى دىئەنسى ئېرىپ، ئىسسىدى خەھەسە مۇل ھوسۇل كۈنىسى كىرىمىڭلارغا ئىلە كەلسەن. بۇ مىلىق سىلەردىن كۈنىدىغان ئەڭ زور تۇمىدىم.

لياۋ شياۋۋېي

2004 - يىلى ئوغۇست

مۇندەرىجە

كىشىلىك ھاياتتىكى بىرىنچى ئۆتەڭ

- ھايات يولىنىڭ ئېتىداسىدا، يېڭى ئىدىيە بىلەن دەريانىڭى ئاشۇر.
- بىرىنچى، دۇنيادا پەقەت كەم- كۆپسىز ئارمىنلا بولىدۇ، لېكىن كەم- كۆپسىز رىئاللىق مەۋجۇت ئەمەس..... 2
- ئىككىنچى، خۇسۇسەن كۆڭەنلىرىڭ ئەڭ گۈزەل، رىئاللىق كۆرگەنلىرىڭ ئەڭ چىس بەرسەردۇر..... 4
- ئۈچىنچى، كۆز كۆرۈشۈ بەخسىرىڭ، دىل كۆرۈشۈ خىسئەدۇر..... 6
- تۆتىنچى، رىئاللىقنى تاراپ- ئوقۇشەسى قوبۇل قىلىش كىلا تاراپ- ئوقۇشەسىڭ رىئاللىقغا ماسلىشالاسەن..... 9
- بەشىنچى، ئەسلىمىرىڭ ئۇخۇن ناس تۆكە، رىئاللىقنى ئۇچۇن بەر تۆك..... 11
- ئالتىنچى، تالانتىڭنىڭ كارغا كېلىشى ناھىن، ئۇنى ئىشقا سىلىش- سالاماسلىق ئۆزۈڭگىلا باغلىق..... 13
- يەتتىنچى، رىئاللىقنىڭ نەگىسىرىڭدىن قانئەت ناپالىساڭلا، نەگىسىرىڭ ئىچىدە تەكپۈكلۈقى ساقلىنالايسەن..... 16
- سەككىزىنچى، بەس دالاساڭ بېنىك سۇنار، سۇڭا قارىغۇلارچە ئۆرەڭگە سوقۇستۇرىدىغان ئىشنى قىلما..... 18
- توققۇزىنچى، بەخىت، ئۇ سىر بۇغۇدىلا ئىبارەت، سۇڭا ھادىكىنىڭ كۆلىمى ياكى سادىلىقىغا ئۆزۈڭ ھۆكۈم قىل..... 21
- ئونىنچى، كىشىلىك ھاياتىڭى ئەڭ زور ناپىسو _ سالامەتلىك، سالامەتلىكتىمۇ مۇھىمى _ روھنۇر..... 23

كىشىلىك ھاياتتىكى ئىككىنچى ئۆتەڭ

بۇ دۇنياغا يۈزلىنىپلا ھاياتلىق مەنزىلىگىنى قارىغۇلارچە كەرسەڭ نىشانىڭدىن ئادىشىپ قالسىەن.

- ئون بىرىنچى، رىئائىلىق بىلەن غايە ئارىسىدا قارىغۇلارچە كېرىپ يۈرسەڭ كىمىس ئېغىر ئاقىمۇتەتكە قالسىەن 26
- ئون ئىككىنچى، ھاياتنى سەھمىسىدە ئۆزگىچە رول ئالاي دىسەڭ، تاللاشنىمۇ ساللاشىمۇ بىل 29
- ئون ئۈچىنچى، دۇنيادا مۇتلەق ئىرىكلىك مەۋجۇت ئەمەس. سۇڭا بۇرمۇسىمۇ جەڭگىمە كەم بولسا بولمىدۇ 31
- ئون تۆتىنچى، مېھنەتسىز نىمەتكە ئاندىرېر فۇل تۇرارساڭ، ئۈستەكلەپ بەدەل بۆلەيسەن 33
- ئون بەشىنچى، باقىلاردىن ئۆتۈپ كەتكۈدەك بارلىقنىڭ ۋە خاسارىتىڭنىڭ بولمىسا دا ئىنتىلارغا يەم بولىسەن نا ئانچىنىس ئۆتسەن 35
- ئون ئالتىنچى، تۇرمۇش بولۇشنىڭ ھەممىلا بىرى بۇرۇ بىلەن بولغان، سۇڭا ھوسارلىقىڭنى قىلچىمۇ بوساننىۋرۇب قوبىما 37
- ئون يەتتىنچى، قارىغۇلارچە ئۈستىلىق قىلساڭ ئۈستىنىڭ قولىدا مان بولىسەن 39
- ئون سەككىزىنچى، مەسىلىلەرنى بەك مۇرەككەپ ئويلاپ كەتمە، چۈنكى مۇرەككەپ ئويلىغانىبىرى ھەل قىلىشنىڭ ئامالىنى تاپالمايسەن 41
- ئون توققۇزىنچى، ئادىمىلىككە سەۋر- ئاقەت مۇھىمدۇر، چۈنكى ئادىر افسانلىقنى ئاۋرىجىلىققا قالسىەن 43
- يىگىرمىنچى، ئۆزۈڭنىڭ ھەقداسى ئۆزۈڭ، شۇڭا باشقىلاردىن كۆرە ئۆزۈڭگە ئانانغىنىڭ تۇرۇكتۇر 45
- يىگىرمە بىرىنچى، كۆرەڭلىكتىن خۇدۇڭنى يوقاتقان كۈنۈڭ، تراگىدىيەڭنىڭ باسلىغان كۈنىدۇر 47

- يىگىرمە ئىككىنچى، نەپىسنىڭ چەكتىش ئاشسا، بېشىڭغا بالا قارا كېلىدۇ..... 49
- يىگىرمە ئۈچىنچى، لاغايلاپ كۈن ئۆتكۈزۈدىغان ئازامخۇدالىققا ئىنسىلگەنلىكىڭ،
دوراھنىڭ بان ئىشىكىگە بېقىنلاشقانلىقىڭدۇر..... 51
- يىگىرمە تۆتىنچى، ھەر دائىم ئۆزۈڭ ئۈستىدە ئوبدان، شۇنداق قىلساڭ
ئۆزۈڭدىكى نۇقتىلارنى ئايفىيالايسەن..... 53
- يىگىرمە بەشىنچى، تەجرىبە ئۇھەققەت ئەمەس، شۇڭا كالاڭنى تەجرىبەگىنىڭ
ئىخسىيارغا ئاپتۇرۇپ قالما..... 55
- يىگىرمە ئالتىنچى، بىر قېسىم ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىساڭ بىر قېسىم ئەقىل
ناپەس، لىكىن ئەقىل ناپەس دەپ ئوڭۇشسىزلىققا ئۆزىنى ئېتىش
ھامافەتلىكتۇر..... 57

كىشىلىك ھاياتتىكى ئۈچىنچى ئۆتەڭ

جەمئىيەتكە قەدەم قويۇشنىڭ ئالدىنقى شەرتى يېتۈك ئىقتىدار ۋە ماھارەتتۇر.

- يىگىرمە يەتتىنچى، پەقەت جەمئىيەتنى چۈشەنسەڭلا ئاندىن ئۇنىڭغا
ماسلىنىالايسەن..... 60
- يىگىرمە سەككىزىنچى، تۇرمۇش سەھنىسىدىن ئۆزۈڭگە لايىق رولى تاللىساڭ
جەمئىيەتنىڭ ئەھلىسىگە ئايلىنىسەن..... 62
- يىگىرمە توقتۇزىنچى، كىشىلىك ھاياتنىڭ بۇنچى سىخىمىسى ياخشى سىرىش،
جەمئىيەتكە تېزدىن سىڭىشنىڭ بىردىنبىر ئۇسۇلىدۇر..... 64
- ئوتتۇزىنچى، شۆھرەتپەرەسلىك نۇقتىسىدىن غەيرىي يول بۇنساڭ،
باشقىلارنىڭ بىزارلىقى ۋە ئۆچمەنلىكىنى قوزغاسەن..... 66
- ئوتتۇز بىرىنچى، ئالىپ ھەجەزىگى تاشلىساڭ، نۇرغۇنقا بېقىنلىنىسالايسەن..... 68
- ئوتتۇز ئىككىنچى، بالدۇر پۈتتۈرگىلى بولىدىغان ئىشقا بالدۇر ئويۇش قىل،
ھەرگىزمۇ ئىشنىڭ نىسبىللاسىدىلا يېڭىلىپ قالما..... 70
- ئوتتۇز ئۈچىنچى، ”باش چۆكۈرۈپ ھارۋا سۆرەش“ بىلەنلە بولۇپ كەتمەي ”كۆزنى
ئېچىپ يولغا قاراش“ نىمۇ بىل..... 72

- ئوتتۇز تۆتىنچى، نۇپۇق بولغا كىرىپ قىلىشنى ساقلىشى ئۈچۈن "زېرەكلىك بىلەن كاللا ئىشلىتىش" نى ئۆگەن 74
- ئوتتۇز بەشىنچى. ھايلىق ئاسانلا ئېغىر سەۋەبلىككە سەۋەب بولىدۇ، ئىرادە ئەقىل-باراسەنكى موھتاجدۇر 76
- ئوتتۇز ئالتىنچى. دۇبىنى ئۆزگەرتىمەن دەيدىكەنمەن، ئالدى بىلەن ئۆزۈمنى ئۆزگەرت 78
- ئوتتۇز يەتتىنچى، باش رولچىلىقتىلا ئېسىلىۋېلىپ، قوشۇمچە رولغا سەل قارىساڭ ھەمىشە سەھنىسىدىن ئاللىسەن 80
- ئوتتۇز سەككىزىنچى، ئۆز بەدىنىڭنى ئۆز ئىلكىگە ئېتىپ، ئۆزگىرىشچان نەقىرىنىڭ ئالغىنىڭدىن چىقىپ كەتمەسۇن 83

كىشىلىك ھاياتتىكى تۆتىنچى ئۆتەڭ

كەسىپ سەيناسى ئۇ بىر تىلىم دۇنياسىدۇر. ئاشۇ تىلىمنىڭ سىزنى يېتەلگەن ئادەم ھەقىقىي غالىبتۇر.

- ئوتتۇز توقتۇزىنچى، "كەسىپ" بىلەن "ئىش-ئوفەت" ئىككىسى ئىككى دۇنيا، ئالدى بىلەن قىلىدىغان ئىشنىڭ كەسىپ ئاللاشۇر 87
- قىرىق بىرىنچى، خىزمەت ئىزدىگەن چاغدا كۆرۈڭى يوغان ئاچ، چۈنكى بولسى مانا بېسىپ قالساڭ ئۇنى ئوڭشىمىقا تەسكە چۈشىدۇ 89
- قىرىق بىرىنچى، ئۆزۈڭنى ئاساپ كۆرسەنمەي ھەقىقىي قىممىنىڭنى كۆرسەت، گاھدا "لاپ" ئارقىلىقىمۇ گۈزەل ئىسنىقىال ئاقىلى بولىدۇ 91
- قىرىق ئىككىنچى، كەسىپ سەياسىدا توسالغۇ كۆپ بولىدۇ، شۇڭا مۇنداق ئون ئىشقا دىققەت قىل 93
- قىرىق ئۈچىنچى، باش كۆتۈرۈشتە ئالدى بىلەن باش چۆكۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ، شۇڭا باش كۆتۈرۈشتە ئالدىراقسىزلىق قىلما 97
- قىرىق تۆتىنچى، ئەتراپىڭدىكى غەيۋەتچىلەردىن نېرى نۇر، ئەڭ ياخشى ئاغزىڭنى چىڭ يۇم 99

ھېكمەتلىك ھايات

- قىرىق بەشىنچى، ھۈشامنىڭ جايىدا بولمىسا تەستەك بەيسەن، شۇڭا ماختاشمۇ
لايىقىدا بولغىنى ياخشى..... 101
- قىرىق ئالتىنچى، فېنىڭ "سوغۇق"، يورنىڭ "ئىسسىق" بولسۇن، سوغۇق
مۇئامىلىگە سەۋرچانلىق بىلەن قىرغىن مۇئامىلە قىل 103
- قىرىق يەتتىنچى، ئارتۇقچە سان- شەرەپ ئادەمنى خۇنوكلە سۈرۈپ قوبىدۇ.
شەرەپكە باسقۇچلارنىمۇ داخىل قىلىپ ئاچچىق ئاقىۋەتكە قالمىسەن 106
- قىرىق سەككىزىنچى، نۇرغۇنلىغان ھەرقانداق ئادەمنى ئۈچۈرۈپتەن،
بىراق، "چاكانا"لار بىلەن سەن- مەن دېيىشىپ قىلىشتىن ھەررە ئەيلى 108
- قىرىق توقۇزىنچى، كۆپ قېسىم كۆچۈرۈلگەن دەرەخنىڭ ئەي بولمىقى تەس.
شۇڭا بەدەننى ئۆتكەنسى بۇرۇن قانداق قانداق ئوبدان 112
- ئەللىكىنچى، قىرغىنلىقنى ئىرادە دەپ قالمى، چۈنكى ناخىشى بۇ ئۇسۇلدىن
قاينىدۇ..... 115
- ئەللىك بىرىنچى، خىزمەت خان بېقىس ئۈچۈنلا ئەسەس، شۇڭا خىزمەتكە
ئىشىنىپ باغلاشقا ئادەتلەن..... 117
- ئەللىك ئىككىنچى، باشلىق بىلەن باردى- كەلدى قىلىشنىڭ ئىشى ئېلىۋال،
مۇنداق ئۇن بۇرۇلۇك خوجايىغا ئەگەشمە..... 119

كىشىلىك ھاياتتىكى بەشىنچى ئۆتەڭ

كىشىلىك مۇناسىۋەتتە پىرىنسىپاللىقنىمۇ، جانلىقلىقىنىمۇ بىلىشنىڭ ئىشلىرىنىڭ ئوڭغا

تارتىدۇ

- ئەللىك ئۈچىنچى، "ئادەم" بولماق ئاسان، لېكىن ھەقىقىي ئادەم ئۆمۈرلۈك
مەھەبەت بەدەننىگە يارىتىلىدۇ..... 123
- ئەللىك تۆتىنچى، ھەرقانداق ئىشقا مەرھەمەتلىك بول، چۈنكى گۇمانخورلۇق
ئىخچىللايى كۆپەيتىدۇ..... 125
- ئەللىك بەشىنچى، مەسىلىنى پىرىنسىپ ئاساسىدا خاتالىق ھەل قىل، مۇئامىلىدە
قانداق بولسۇندىن چىقما..... 127

ئەللىك ئالتىنچى، ئات عادايسا يۇلغا يازابدۇ، ئادەم عادايسا كۇرسى چۈشىدۇ.....

130

ئەللىك يەتتىنچى، ئادىمىلىكىنە توققۇزى نەل قىلمىسەن دەپ ئاۋارە بولما، بولمىسا

132

ھېرىپ ھالىڭدىن كىنىسەن..... قىلساڭ سەككىزىنچى، كەڭ قوللۇق قىلساڭ بولۇڭ راۋان بولىدۇ، ئىجى بارلىق

134

قىلساڭ زىيان-زەخمەتكە ئۇچرايسەن..... ئەللىك توققۇزىنچى، باسقۇچلارغا مەككازلىق قىلما، بىراق بەك ياۋاشمۇ بولۇپ

136

كەتتە..... ئاتمىشىنچى، ھەرقانداق ۋاقىتتا باراسىنىڭ ئۆزۈڭگىمۇ قالسۇن، ئاخىرى

138

كۆزىڭنى ئالدىراپ ئاسكارىلىما..... ئاتمىش بىرىنچى، رۇرۇر بېيلىغاندا تالانىڭى بوشۇرۇشى بىل، ئىچىڭدىكى

140

ئۇدۇل كەلگەنلا بەردە تۆكۈۋەرمە..... ئاتمىش ئىككىنچى، گىرى كەلگەندە ئەپۇچان بولغىن، ئۆزۈڭنىڭ بوللۇق بولسىمۇ

142

قارشىلىق ئالدىدا سۈكۈن قىلىشى بىل..... ئاتمىش ئۈچىنچى، ئۇقىمىغا سېلىۋېلىش ياخشى بەرلەنتۈر، سۇڭا كىسىلىك

144

ئالاقىدە بەك زىغىرلاپ كەتتە..... ئاتمىش تۆتىنچى، ئادەمنىڭ كۆڭلى ياخشى گەپكە مابىل كىلىدۇ، بىراق ئالا

146

كۆڭۈللەر سۇنغان مەدھىيە قالىپى كىيگۈچى بولما..... ئاتمىش بەشىنچى، ئەرىمەت بولساڭ كۆز ئالدىڭدىكى رىيانغا چىدا، ساقالدىكى

148

ئاشنى دەپ جېنىڭى سېلىپ بەرمە..... ئاتمىش ئالتىنچى، باشقىلارنىڭ يۈزىنى ئاياشنى بىل، شۇنداق قىلساڭ

150

باشقىلارمۇ بۇزۇڭنى ئايدىدۇ..... ئاتمىش يەتتىنچى، ھەركىمنىڭ ئۆزىگە چۈشۈلۈۋ مەخپىيىتى بولىدۇ،

152

باشقىلارنىڭ سىرىنى بەك چىق ئۇقۇپ كەتسەڭ بېشىڭغا ئالانىرىيسەن..... ئاتمىش سەككىزىنچى، ئۆزۈڭگە بەك نەمەنەنە قويمىسا، ماخىنىشلىرىڭ چەكتىن

154 ..... ئاشسا موللاق ئاتسەن
 ئاتمىش توققۇزىنچى، كىشىلىك مۇناسىۋەتسىكى ئەڭ قىيىن ئىش ئۆرنى قوغداشتۇر،
 156 ..... شۇڭا مۇنداق 12 خىل ئادەمدىن ئەھتىيات قىل

كىشىلىك ھاياتتىكى ئالتىنچى ئۆتەڭ

ئىشنى ئەپچىللىك بىلەن قىلىپ، ماھىرلىق بىلەن بېجىرىش ئۈچۈن
 مۇكەممەل پىلاننىڭ بولسۇن.

يەتمىشىنچى، بۈيۈكلۈك ئاددىيلىقى كېلىدۇ، مۇۋەپپەقىيەت قازىناي دېسەڭ
 161 ..... ئىشنى كىچىكىدىن باشلا
 يەتمىش بىرىنچى، ئىس قىلىسا ماسلىشىشنى ئۆگەن، ئوڭۇشسىزلىققا ئۇچرىغان
 ھامان دەرھال باشقىچە يول تۇت .....
 163 ..... يەتمىش ئىككىنچى، ھەرقانداق ئىشنىڭ مۇھىم ۋە قىيىن بۇقىسى بولىدۇ،
 مۇھىمى ئۇستىداق ھالىلاردا ماھارەت تېپىلدۈرۈشتۈر .....
 165 ..... يەتمىش ئۈچىنچى، بۇرسەت لانغەرەلەرگە باقمىيدۇ، سۆرەملىك فىلىساڭ ھامان
 زىيان تارتسەن .....
 167 ..... يەتمىش تۆتىنچى، ئاخىرلىقلار ئىدى مەيۋىسىلەنمە. ئارنۇفچىلىقلار ئىشنى جارى
 قىلدۇرالايدىغان ئىشلارغا تۇنۇس قىل .....
 169 ..... يەتمىش بەشىنچى، ھەرقانداق ئىشنى ئۆزۈڭگە تولۇق ئىمكانىيەت قالدۇر،
 چېكىست بولۇڭى ھەرگىزمۇ ئۈزۈپ ئاشلىما .....
 171 ..... يەتمىش ئالتىنچى، ئامەت قوشى يىشانەڭگە بىر قېتىملا قولىدۇ، لىڭناسمىلىق
 قىلساڭ بۇرسەنى قولدىن بېرىپ قويسەن .....
 173 ..... يەتمىش يەتتىنچى، "ئىش قىلىش" بىلەن "ئىش بېجىرىش" بىر-بىرىگە ئوخشىمايدۇ،
 شۇڭا "ئىش قىلىش" نىمۇ "ئىش بېجىرىش" نىمۇ بىلىگەن .....
 175 ..... يەتمىش سەككىزىنچى، ئىش بېجىرىشە ئالدى بىلەن ئادەمنى كۆرەت، سىراق
 باشقىلارنى كۆرىشىشە كۆرۈڭ ئۆتكۈر بولسۇن .....
 177 ..... يەتمىش توققۇزىنچى، چامىڭ يەنىمگەن ئىشتا ياردەمگە ئايان، ياردەمگە

- 180..... ئانىسىنىڭ ئۆرپمۇ قالسى ماھارەتتۇر.....
 سەكسەنچى، بېغىچىلىقنىڭ مەۋھۇم رىئىسىگە تايان، جۈنكى مۇناسىۋەتنىڭ
 183..... كۈچى ئارقىلىق چوڭ ئۇسلارنى قىلغىلى بولىدۇ.....
 سەكسەن بىرىنچى، قولى كەسىمگۈچە قان چىقىرىدۇ، خەنەرگە نەۋەككۈل
 185..... قىلمىغۇچە چوڭ ئىشى ۋۇخۇدقا چىقارغىلى بولمايدۇ.....

كىشىلىك ھاياتتىكى يەتتىنچى ئۆتەڭ

باشقىلارنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنىش — ئىجتىمائىي ئالاقىدىكى كامىللىقتۇر.

- سەكسەن ئىككىنچى، كىشىلىك مۇناسىۋەت — قىممەتلىك بايلىقتۇر، كىشىلىك
 188..... مۇناسىۋەتنى نەزىرى ئىدىدىغان ئادەم بولۇپ قالما.....
 سەكسەن ئۈچىنچى، دەسۋۇڭ كۆپ بولسا يولۇڭ راۋان بولىدۇ، ئالدىراپ
 باشقىلارنىڭ جىنىغا نەگمە.....
 190..... سەكسەن تۆتىنچى، سالى جېچىش — كىشىلىك مۇناسىۋەتنىڭ دۈشمىسىدۇر،
 باشقىلار بىلەن ئەپ ئۆتەي دېسەڭ مەجرە-خۇلقۇڭ ئېسىل بولسۇن.....
 193..... سەكسەن بەشتىنچى، كىشىلىك مۇناسىۋەت ئىلاستىكىلىق بولىدۇ، شۇڭا
 دوستلىرىڭ بىلەن ئارىلىق ساقلاشى بىل.....
 195..... سەكسەن ئالتىنچى، كۆڭلۈڭدە ئىدىتىلىق سان بولسۇن، باشقىلارنىڭ
 قولىچومىقىغا ئاللىنىپ قالما.....
 197..... سەكسەن يەتتىنچى، قولىڭدىن كەلمەيدىغان ئىشقا دۈچ
 كەلگىنىڭدە “باي” دېسەك جۈرئەت قىل.....
 199.....

كىشىلىك ھاياتتىكى سەككىزىنچى ئۆتەڭ

نىكاھ ۋە ئائىلىدىكى باياشاتلىق ۋە بەخت-سائادەتنى ئىككى تەرەپ

ئورتاق بەرپا قىلىدۇ.

سەكسەن سەككىزىنچى، مۇھەببەت ئوتۇش كۆڭۈلنىڭ ئىشى، ئارتۇقچە پەردار —

- 202 ..... مۇھەببەتنىڭ گۆر كارىدۇر.
- سەكسەن توققۇزىنچى، مۇھەببەت ۋە نىكاھ ئىشىدا ئالدىراقسانلىق قىلما، مۇنداق
- 204 ..... ئون جىل ئەر كىشىدىن ھەزەر ئەيلە.
- توقسىنىنچى، جورا تاللاشقا رورغا ئىش قىلما، مۇنداق ئالتە خىل ئايال كىشىدىن
- 208 ..... ھەزەر ئەيلە.
- توقسان بىرىنچى، ئائىلە ئۇ "ئورۇس مەيدانى" ئەمەس، ئىناق ئائىلىدە ئورۇش-
- 211 ..... تالاش بولماسلىقى كېرەك.
- توقسان ئىككىنچى، نىكاھ تۇرمۇشنىڭ كۆل سۈيىدەك مەرىسىز ئۆتمەسۇن،
- 213 ..... روماننىكا مۇھەببەتكە بۈگۈنچە جەلىپكارلىق نىغىشلىسالايدۇ.
- توقسان ئۈچىنچى، دەر كەتكەن نىكاھ پۇرۇشقا ئوخسايدۇ، ئەۋرىشىملىك
- 216 ..... نىكاھى خەۋپ-خەتەردىن ساقلاپ قالالايدۇ.

كىشىلىك ھاياتتىكى توققۇزىنچى ئۆتەك

بىكرىغىنى بېغىلىماي تۇرۇپ ئىتتىلىشىرىغىنى بايلىققا ئايلاندۇرالماسىن.

- توقسان تۆتىنچى، كىتاب ئوقۇش بىلەن يۈل تېپىش ئىككىسى ئىككى ئىش،
- 220 ..... ھەرگىزمۇ بايلىق ھەققىدىكى خاتا ئاڭنىڭ قىلتىقىغا دەسسەپ قالما.
- توقسان بەشىنچى، بايلىق كۆزەينىكىسى تاقا، شۇنداق قىلساڭ ھەممە يەرنىڭ
- 222 ..... ئالتۇن ئىكەنلىكىنى بايقىيالايسەن.
- توقسان ئالتىنچى، بايلىق ئاز-ئاردىن جۇغلىنىدۇ، سېپىت پۇلغا سەل قارىساڭ
- 224 ..... مىليونلاپ يۈل تېپىشنىڭ مۇمكىن ئەمەس.
- توقسان يەتتىنچى، سودىنىڭ چوڭ-كىچىكى بولمايدۇ، ھەممىدە سائىدىغىنىنىڭ
- 226 ..... باشقا نەرسە ئەمەس، بەلكى ئەقىل-پاراسەتتۇر.
- توقسان سەككىزىنچى، سودىدا مەڭگۈلۈك دوست مەۋجۇت ئەمەس، پەقەت
- 229 ..... مەڭگۈلۈك مەنبە ئەنلا مەۋجۇتتۇر.
- توقسان توققۇزىنچى، باشقىلارغا قارىغاندا تەدبىرلىك بول، بولمىسا بىرىنچى
- 231 ..... چېلەك ئالتۇننى قازىمىڭ مۇمكىن ئەمەس.

كشلىك ھاياتتىكى بىرىنچى

ئۆتەڭ

ھايات يولىنىڭ ئىپتىداسدا، يېڭى ئىدىيە بىلەن
دەرمانىڭنى ئاشۇر.

بىرىنچى، دۇنيادا پەقەت كەم - كۈتسىز ئارمانلا بولىدۇ لېكىن كەم - كۈتسىز رېئاللىق مەجۈت ئەمەس

بۇرۇنقى زاماندا بىر نامرات دېھقان ئۆتكەندىكىن. ئۇ ئەتكەندىن كەچكىچە قانداق باي بولۇشنىلا ئويلايدىكەن. كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئۇنىڭ ئايالى بىر دانە تۇخۇم سېتىۋېلىپ ئۆيىگە ئېلىپ كەپتۇ. بۇنى كۆرگەن دېھقاننىڭ خىمال كەپتىرى پەرۋاز قىپتۇ. ئۇ دېھقان ئايالىغا شۇنداق دەپتۇ: — ناۋادا بۇ تۇخۇمنى باستۇرۇپ چۆچە چىقارساق، ئۇ چۆچە چوڭايغاندا تۇخۇم تۇتسا، ئۇ تۇخۇمنى يەندە باستۇرساق... شۇنداق قىلىپ ئۇزۇن ئۆتەيلا بىر مۇنچە تۇخۇمىمىز بولسا...
بۇ گەپلەرنى ئاڭلىغان دېھقاننىڭ ئايالى قىزىقسىنىپ سوراپتۇ: — يەنچۇ؟
دېھقان دەپتۇ: — ئۇ تۇخۇملىرىمىزنى بىر تۇپاق قويغا تېگىشسەك، ئۇ قوي قوزىلسا، ئاندىن قويلىرىمىزنى كالىغا تېگىشسەك، كالا موزايىلسا... شۇنداق قىلىپ بىر قوتان كالىمىز بولسا...
ئايال يەنە سوراپتۇ: — ئۇنىڭدىن كېيىنچۇ؟
دېھقان دەپتۇ: — كالىلارنى سېتىپ بەر ئېلىپ ئۆي سالىساق، ئاندىن توقال خوتۇندىن بىرنى ئالىسام...

بۇ گەپكە جۈدۇنى ئۆرلىگەن ئايال قوللىدىكى تۇخۇمنى يەرگە تېتىپتۇ. بۇنىڭ بىلەن دېھقاننىڭ كالىسىدىكى شېرىن خىياللىرى چاقماق تېزلىكىدە كۆپۈككە ئايلىنىپتۇ.

ئانىلارنىڭ گۈزەل تۇرۇ - ئارمانلاردا بولۇشى بىرمان ئىش. مەنمۇ ئىش ۋاقىتىدا ئانىلاردىن ئىشنى ئۆزۈمگە ئېلىشنى كۆپ قىلغان، نۇرغۇن سەرگۈزەشتىلەرنى بىسىمدىن كەچۈرگەن. سېرى، خەمىيەنىكە رەسمى قەدەم قويغان چېغىڭدىلا رېئاللىقنىڭ نەسەۋۈرۈڭدىكىدىن بەرلىنىۋە مۇرەككەپ بولىدىغانلىقىنى بىلسەن، مەسىلەن، سەن قاتتىق قول ئەمىيا تىقىدىرسىز چوچاننىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىشىڭ، ئەنگەندىن كەچكىچە سىم بايماي سەندىن قۇسۇر ئىزدەيدىغانلار بىلەن بىرگە ئىشلەپ قىلىشىڭ مۇمكىن: باكى نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ئۆز نەخسىسىنى ئۇچۇنلا كالا قانۇرىدىغانلىقىنى، نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ خەمىيەنىكى ئالايى - ئالاي بولمىغۇر قىلمىشلارنى ئورۇنلۇق ساندىغانلىقىنى كۆرۈشۈڭ مۇمكىن؛ ئۇنىڭدىن دۇم چۈشكەن چاغلىرىدا نونۇشلىرىڭنىڭ كۆرەمسەكە سېلىپ بەشىنى

فېقىب كېسىپ قالغانلىغىغا ھەيران قېلىشكە مۇمكىن. فىسقىسى، “بۇلۇڭ ئاردا ئەسسالام دەيمۇ، بۇلۇڭ بوقنا ۋەسسالام،” دېگەن گەپنىڭ جىن مەنىسىنى چۈشىنىپ بېسىپ، ئاتىلاچ “دۇنىادا كەم - كۈنسىز رېئاللىق مەۋجۇت ئەمەسكەن!” دەپ ھەسرەت چىككەن. كەم - كۈنسىزلىك ئۇ ئىر نىشان. مۇشۇنداق نىشان بولغاندىلا ئاندىن ئىر بوخاۋىسىر ئىشكىرىلەش كۈچىگە بۇنىمىز. مۇكەممەللىكىڭ مەخۇت ئىكەنلىكىگە ئىشىنىش ۋە ئۇنىڭغا ئىشىنىش، باھان ئىش ئەمەس. چۈنكى ئۈگىسى ۋە خىزمەتنە مۇكەممەللىككە ئۇرۇڭسىز ئىشىلىگەندىلا ئاندىن نەدرىجىي ئالغا باشلايمىز، ئىنسانىيەت جەمئىيىتىمۇ ئۇرۇڭسىز كاتتى تىجىپ تۇرىدۇ. دېمەك، مۇكەممەللىككە ئىشىنىلسەك كىشىلىك ھاياتنىڭ خاتىلىنىدۇ؛ نۇرغۇنقا بولغان ھەۋەسنىڭ ئىشىپ تۇرىدۇ.

سى مۇكەممەللىككە ئىشىنىشكە دەۋەت قىلىش بىلەن بىرگە “مۇكەممەللىك” نىڭ رادى ئىمە ئىكەنلىكىنى جىن مەنىسىدىن چۈشىنىۋېلىشىڭنى تۈمۈد قىلىمەن. “مۇكەممەللىك”، ئۇ ھەقىقىي مەنىدىكى “كەم - كۈنسىزلىك” نى كۆرسەتمەيدۇ بەلكى سان - مىقدار جەھەتتىكى “تۈلۈڭلۈك” نى ئىپادىلەيدۇ ۋە ئانكى ھەرقانداق شەئىسنىڭ “ئېيۈك”، بۇنىدىن ئالغىدىمۇ دېرەك بەرمەيدۇ. رېئاللىقىڭنى ھەرقانداق شەئىس كەم - كۈنسىز بولمايدۇ.

سۈننى سەمىگە سالاي: كەم - كۈنسىزلىق ئۇ بىر خىل يۈكسەك نىشان ۋە ئىر بۇرۇڭ غەبىدىنلا ئىبارەت. چۈنكى رېئاللىق ئەزەلدىنلا كەم - كۈنسىز بولۇپ تۇرغان ئەمەس. شۇڭا رېئاللىقنىڭ نۇقتىلىق بەرەنلىرىگە توغرا قاراپ، ئۇنى دادىلىق ۋە خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىپ، تۇ ئانساندا جەمئەتكە ماسلىشىپ، ئۆزۈڭنى ئۆزگەرتىپ ئىرىشنىڭ لازىم.